

Poetske ispovijesti Josipa Sanka Rabara

Josip Sanko RABAR, *Samo Tebi predam sve*. Zbirka pjesama, Split, Naklada Bošković, studeni 2020, 76 str.

Ružica Martinović-Vlahović

ruzicamartinovic@yahoo.com

Samo Tebi predam sve sedma je zbirka pjesama Josipa Sanka Rabara. Sedma zbirka nakon sedam godina, gotovo biblijski proračunano. Posljednja poetska zbirka nosi naslov *Molitve s ruba. Eseji u stihu*, Zagreb, FTI, 2013. Rabar ima dosad dvadeset i tri samostalne knjige. Samo je u 2019. godini objavio tri knjige ogleđa.

Zašto se Rabar sada vraća poeziji? I odlučuje iznijeti iz svojih najdubljih dubina, koje nikada ne pripadaju samo nama, na svjetlost čitalačkoga dana neke skrivene stvari »skrivenom Bogu«, zahvativši ponegdje sa samoga dna svojih godina i svojega bića. Vjerojatno je poeziju pisao bez većih stanki – jednom pjesnik, uvijek pjesnik – poezija ispod mora proze neprestano izvire i probija se poput osvježujućih vrulja što streme uzbibati pučinu.

Jedna od definicija pjesništva jest i ta da je pjesnik po prirodi religiozan čovjek, samo ne zna kako se njegov bog zove. Za Josipa Sanka Rabara može se reći da on dobro zna ime svoga Boga, čak štoviše i osobno ga je upoznao. Stoga su i njegove pjesme na tragu svetosti, na njih pada svjetlost Onostranoga, blagotvoran sjaj Transcendentnoga. Povezane vezom ljubavi, toliko puta spominjane u samim pjesmama, one čine cjelovit molitveni vijenac, poetski prinos predanja, trajnoga obraćenja i čežnje za istinskim iskustvom Boga: »Ne tražiš tek moju zahvalu nego samoga mene potpuno / Predanjem sebe u Tvoje ruke do potpunog sjedinjenja« (*Obraćenje*); »Ti si mi sve dao i čitavog me želiš natrag« (*Putovanje*); »Daješ se kratko vrijeme, uskraćuješ dugo« (*Hvala*).

Gotovo u svim njegovim knjigama, a osobito u poeziji, provlači se nit vodilja koja ih povezuje i objedinjuje. U njima se iščitava nova stvarnost koja im daje smislenost i dubinu, a dotiče Rabara kao filozofa po struci, književnika u praksi i vjernika u srcu. Riječ je o teologiji pjesništva, teološkoj lirici u prozi i stihu. U prozi je to najeksplicitnije iskazao u svojem filozofskom djelu *Jednadžba ugode i neugode*. Filozofski eseji, Zagreb, Naklada Ceres, 2015, gdje razrađuje i dokazuje svoje postavke: ugoda i neugoda pravedno su raspoređene i ujednačene, nikome ne pretječe niti nedostaje ni jednoga ni drugoga, »sve se vraća, sve se

plaća«, Božja jednakost kako u svemu tako i u čuvstvima (emocionalna valuta) itd. Kako je Josip Sanko Rabar otkrio ovu jednadžbu? I što ga je dovelo do njenog rješenja? Čini se, samo tako mogao je prihvatiti sve što mu se osobno događalo u životu – veliku patnju bolesti i veliku sreću obraćenja.

U pjesništvu iskazuje to isto i s ovom novom zbirkom duhovnih pjesama, koja kao da je u jednom dahu izrečena svome dragom »Tati« – žuri se reći mu što više, što brže i što bolje, dok još ima njegovu punu pozornost. Salijeće ga s 58 malih molitvenih uzdača od kojih samo njih nekoliko nemaju veliko Ti u svojem izričaju. Sve druge pjesme direktno mu govore, oslovljavajući Boga različitim zazivima, tepajući mu ponekad djetinjim udivljenjem: »O sjajni dane vječnosti / Nikad se ne mijenjaš u protivno« (*Skriveni Bože*); »Neizreciva ljubavi moja« (*Vrijednost*); »U nama klija Tvoja blizina / Radosna i trajna / Izvore naš i uvire« (*Molitva*); »Čipkaru svemira i beskrajna Ljubavi« (*Molitva*); »Duboko je tamno more / Kao pogled Tvoj / Nedokučiva Ljubavi« (*Mijenjaš moju volju*); »Oče naš koji jesi na nebesima / U vječnosti i u sadašnjosti / U nebu i na zemlji« (*Mijenjaš moju volju*); »Pa ipak Te molim, smiluj mi se, Tata / Svojom velikom Ljubavlju i milosrđem« (*Nedostojan*); »Ti, Bože, Ljubavi, posvuda u svemu« (*Neće više biti*); »Samo Ti si savršeno postojanje / Samo Ti potpuno i istinski jesi / Živa voda koja gasi svaku žeđ« (*Vječni Bog*).

Neke od pjesma u ovoj zbirci na tragu su meditacija pa i mudrosti sazrele u spoznavanju kršćanskoga Boga u dugim godinama druženja s njime. »Bog je mlad / I nama dolazi iz budućnosti / Pun iznenađenja«; »Za čisto srce / Svako je stvorenje / Knjiga Božje dobrote«; »Kušnja prethodi utjesi / Utjeha prethodi kušnji«; »Vrijeme ždere sve (...) Sve je prah osim Ljubavi«.

Rabar se očituje kao *poeta sacer*, pjesnik svetoga i duhovnoga, nadahnut – kako sam kaže – sv. Tomom Kempencem, ali i mistikom sv. Ivana od Križa, te jednako – ako ne još i više – sv. Augustinom kojega parafrazira u nekim stihovima: »Nemirni smo dok se ne smirimo u Tebi« (*Vječni Bog*); »Rano si me čudesno obratio / Kasno sam se zaista obratio / Kako sam bio lud i nerazborit / Što sam želio nešto izvan Tebe« (*Dao si mi sve*).

Rabar se pjesnički izriče neposredno i životno, stilski čisto i konkretno, bez poze ili skrivanja iza suvišnih metafora i figura, riječi struje ritmom kazivanja, svaka pjesma ima svoju malu životnu priču. Stih je ujednačen i ogoljen, s jedne strane usidren u svojem izvorištu velikim početnim slovom da bi završavao nesputano, slobodno i neomeđeno, poput strijele odapete put nebesa. Od interpunkcije zadržao je – možda znakovito? – jedino upitnike.

Prošavši dugačak put milosti i obraćenja, pokušavajući sažeti riječima ono što je neizrecivo, Josip Sanko Rabar progovara onako kako mu njegovo »duhovno srce« govori: jednostavno, iskreno i očarano blizinom Ljubavi za koju iskustveno zna da je ono jedino po čemu zna da uistinu postoji.